

Projekt

z dnia 2019

Zatwierdzony przez

UCHWAŁA NR.....

RADY MIEJSKIEJ W POŁAŃCU

z dnia.....

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Połaniec na lata 2019- 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.¹), art. 176 pkt 1 i art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2018r., poz. 998 z późn.zm.²), Rada Miejska w Połańcu uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Połaniec na lata 2019-2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Połaniec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

¹ Zmiany tekstu jednolitego ogłoszone w: Dz. U. z 2018r. poz. 1000, 1349, 1432, 2500

² Zmiany tekstu jednolitego ogłoszone w: Dz. U. z 2018r. poz. 1076, 1544, 2245

Załącznik

do Uchwały

Rady Miejskiej w Połańcu

z dnia

GMINNY
PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
MIASTA I GMINY POŁANIEC
NA LATA 2019-2021

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	3
II.	PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU	5
III.	DIAGNOZA	6
IV.	ZADANIA I CELE PROGRAMU	14
V.	ANALIZA SWOT	16
VI.	ADRESACI PROGRAMU	18
VII.	REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU	18
VIII.	CZAS REALIZACJI PROGRAMU	19
IX.	PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	19
X.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	20
XI.	MONITOROWANIE PROGRAMU	20
XII.	ZAKOŃCZENIE	20

I. WSTĘP

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Rodzina i dziecko są chronione w ustawodawstwie polskim. Art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej mówi, że „Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.”¹ Do szczególnej pomocy ze strony państwa mają prawo rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza rodziny wielodzietne i niepełne.

Rodzina to podstawowa komórka społeczna, składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa. Stanowi pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze, z jakim styka się dziecko. Rodzina jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Oddziaływanie wychowawcze rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży poprzez przekazywanie wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań. Zdrowa rodzina, wypełniając w sposób prawidłowy swoje funkcje, zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości, dając im możliwość prawidłowego rozwoju i prawidłowego wypełniania ról społecznych w przyszłości.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może jednak zagrażać szereg różnych czynników. Znaczący wpływ mają zjawiska patologiczne, bowiem ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która potrzebuje pomocy z zewnątrz, ponieważ sama często nie potrafi rozwiązywać swoich problemów, w celu wyjścia z sytuacji kryzysowych oraz sprostać swoim obowiązkom względem dzieci. Do zjawisk patologicznych, prowadzących do niewydolności opiekuńczo-wychowawczej, zalicza się w szczególności: alkoholizm, narkomanię, przestępczość i przemoc w rodzinie. Ich występowanie często powiązane jest z problemem ubóstwa i długotrwałego bezrobocia, które stanowią podstawowe podłoże braku równowagi i bezpieczeństwa w rodzinie. Powyższe problemy są najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Występujące w rodzinie trudności są często złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin.

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., art. 18.

Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego ich monitorowania i wsparcia, w szczególności przez pracowników socjalnych, a w razie potrzeby przez asystentów rodziny. Praca z rodziną powinna być prowadzona we wczesnym okresie jej zagrożenia, przez wykwalifikowaną w tym zakresie kadrę. Pomoc rodzinie ma na celu przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania, poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu oraz w społeczeństwie.

Zgodnie z art. 176 cytowanej ustawy z dn. 9 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej działania realizowane przez samorząd gminny to:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ponoszonych przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

II. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Zapisy Programu Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Połaniec na lata 2019-2021 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
5. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii
7. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. kodeks rodzinny i opiekuńczy
8. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Podstawą do określenia celów programu w zakresie proponowanych form wsparcia na rzecz przywrócenia rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych, była diagnoza społeczna dotycząca funkcjonalności rodzin zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Połaniec.

Niniejszy program wpisuje się w cele „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Połaniec na lata 2015 - 2020”, przyjętej Uchwałą Nr V/22/2015 Rady Miejskiej w Połancu z dnia 29 stycznia 2015 r., realizującej jeden z jej obszarów interwencji, tj. „Dysfunkcyjność rodzin w zakresie opiekuńczo - wychowawczym”.

Jednocześnie dokument ten jest komplementarny z następującymi lokalnymi programami uwzględniającymi działania dotyczące polityki społecznej wobec rodzin, realizowanymi przez Gminę Połaniec:

- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Połaniec
- Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

III. DIAGNOZA

Połaniec – miasto położone w pow. staszowskim, w południowo-wschodniej części woj. świętokrzyskiego. Jest siedzibą miejsko-wiejskiej gminy Połaniec. Na dzień 31.12.2018r. w Mieście i Gminie Połaniec zameldowanych było 11 815 mieszkańców, z czego 8 045 osób w mieście Połaniec. W podziale na płeć, na dzień 31.12.2018r. mieszkało w gminie 5 951 kobiet i 5864 mężczyzn. Wg danych PUP stopa bezrobocia na dzień 31.12.2018r. w powiecie staszowskim wynosiła 7%.

Tabela 1. Liczba ludności wg kategorii wieku na dzień 31.12.2018r.

W wieku:	Ludność wg kategorii wiekowej				Ogółem
	0-17 lat	18- 60 lat	61- 64 lata	Powyżej 65 lat	
Kobiety	990	3590	489	882	5951
Mężczyźni	1049	3537	568	710	5864
Łącznie:					11 815

Dla potrzeb Programu opracowano Kartę diagnostyczno - statystyczną zawierającą m.in. informacje na temat liczby mieszkańców, liczby rodzin korzystających m. in. z: pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, funduszu alimentacyjnego oraz stypendiów szkolnych i socjalnych. Karta diagnostyczna posłuży do analizy danych o rodzinach objętych wsparciem oraz określenia celów pracy z rodziną.

Tabela 2. Karta diagnostyczno - statystyczna

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA		
	2016	2017	2018
Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Połaniec	11 991	11 890	11 815
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	648	670	555
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	906	960	895
Liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego	1418	1485	1347
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	656	600	587
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	52	45	38
Liczba dzieci korzystających ze stypendiów socjalnych	146	96	64
Liczba dzieci korzystających z zasiłków szkolnych	13	10	3

Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	38	25	16
Liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny	15	32	24
Liczba osób zgłoszonych do GKRPA w celu podjęcia leczenia odwykowego	18	20	17
Liczba osób zgłoszonych /korzystających z Punktu Informacyjno-Konsultacyjno	240	183	187
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	24	23	18

Źródło: Opracowanie własne

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje kilkanaście przyczyn ubiegania się o pomoc społeczną. Na przestrzeni lat, wśród dominujących powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej znajdują się cztery przesłanki: długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, niepełnosprawność i ubóstwo (zmienia się jedynie miejsce konkretnego czynnika w strukturze problemów).

Analizując na przestrzeni lat liczbę osób korzystających z pomocy społecznej, da się zauważyć, że liczba rodzin i liczba osób w rodzinie systematycznie spada.

Nadal jednak szacuje się, że z ubóstwa powiązanego z innymi trudnościami życiowymi korzysta 2 % mieszkańców Miasta i Gminy Połaniec.

Tabela 3. Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2016 – 2018.

Powody trudnej sytuacji rodziny	2016		2017		2018	
	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	206	547	213	550	124	289
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	3	3	2	2	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	78	372	64	316	45	237
w tym: wielodzietność	46	257	42	236	37	206
Bezrobocie	214	619	183	503	122	346
Niepełnosprawność	230	518	264	575	224	441
Długotrwała lub ciężka choroba	455	977	494	1049	420	827

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	182	538	205	580	176	482
w tym rodziny:						
niepełne	75	230	81	241	57	175
wielodzietne	31	176	31	172	28	153
Przemoc w rodzinie	5	11	5	12	2	6
Alkoholizm	67	129	71	139	53	90
Narkomania	0	0	1	3	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	4	3	4	3	3
Zdarzenie losowe	8	16	3	5	1	4
Sytuacja kryzysowa	2	2	1	1	0	0

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu

W oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu uznać należy, że najpotrzebniejsza jest praca w zakresie wsparcia rodzin. Pod opieką tutejszego OPS znajduje się 555 rodzin, z czego 204 stanowią rodziny z dziećmi. Analizowana w tym okresie struktura rodzin z dziećmi wskazuje, że pomocy udzielano przede wszystkim rodzinom mającym na utrzymaniu jedno bądź dwoje dzieci.

Tabela nr 4. Typy rodzin, ze względu na liczbę dzieci w rodzinie objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	2016		2017		2018	
	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem, w tym o liczbie osób	648	1525	670	1539	555	1190
1	283	283	299	299	270	270
2	122	244	131	262	116	232
3	89	267	88	264	68	204
4	54	336	88	352	58	232
5	45	225	39	195	22	110
6 i więcej	25	170	25	167	21	142

Rodziny z dziećmi , w tym o liczbie dzieci	227	907	220	877	154	616
1	93	288	93	290	64	193
2	80	322	79	318	53	209
3	38	185	30	147	22	111
4	7	42	11	67	11	70
5	6	41	7	55	3	22
6 i więcej	3	29	0	0	1	11
Rodziny niepełne o liczbie dzieci	63	209	65	216	50	168
1	30	73	29	70	20	46
2	20	71	23	79	20	70
3	8	32	8	33	5	20
4 i więcej	5	33	5	34	5	32

Zródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu

Przedstawione poniższe dane dotyczące liczby rodzin i liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej z terenu Miasta i Gminy Połaniec oraz z całego Powiatu staszowskiego z podziałem na typy rodzin, które obrazuje poniższa tabela, uzyskano z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie.

Tabela 5. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2016 - 2018

ROK	Rodzina zastępcza spokrewniona		Rodzina zastępcza niezawodowa		Rodzina zastępcza zawodowa		Pogotowie rodzinne
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba dzieci
2016							
Miasto i Gmina Połaniec	5	6	7	8	0	0	0
Powiat staszowski	27	37	21	28	0	0	0
2017							
Miasto i Gmina Połaniec	5	6	7	8	0	0	0
Powiat staszowski	25	32	19	26	0	0	0
2018							
Miasto i Gmina Połaniec	7	8	8	10	0	0	0
Powiat staszowski	28	35	23	35	0	0	0

Zródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie

Rok	Liczba dzieci z terenu Miasta i Gminy Połaniec przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem staszowskim	Liczba dzieci z terenu Miasta i Gminy Połaniec przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego – RDD Połaniec
2016r.	5	1
2017r.	1	1
2018r.	0	1

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie

Z analizy tabel wynika, że na terenie powiatu staszowskiego wzrasta liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych. Spadła natomiast liczba dzieci z terenu Miasta i Gminy Połaniec przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem staszowskim; liczba dzieci z terenu Miasta i Gminy Połaniec przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego tj. Rodzinny Dom Dziecka w Połańcu jest na tym samym poziomie. Na terenie powiatu staszowskiego nie występują: rodziny zastępcze zawodowe, pogotowie rodzinne. Dane te pokazują potrzebę pracy jednostek pomocowych, w tym pracy asystenta rodziny na rzecz prawidłowego funkcjonowania podstawowej komórki społecznej jaką jest rodzina.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła zawód w systemie pomocy społecznej – asystenta rodziny. Asystent pełni odmienną rolę niż pracownik socjalny, jest bliżej rodziny i jej problemów.

W przypadku, gdy ośrodek poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy, dokonuje analizy sytuacji rodziny, a kierownik ośrodka przydziela rodzinie asystenta rodziny.

Nienormowany czas pracy asystenta pozwala na elastyczną i dostosowaną do realnych potrzeb rodziny pracę. Asystent wspomaga rodziny dysfunkcyjne, z małoletnimi dziećmi w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, jak również pomaga w prowadzeniu gospodarstwa domowego, planowaniu wydatków i w innych obowiązkach rodzicielskich.

Rolą asystenta jest zmiana wzajemnych relacji, podniesienie samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły. Nadrzędnym celem tak złożonej pracy jest pomoc rodzinie w osiągnięciu podstawowego poziomu funkcjonalności życiowej, zachowanie jej integralności oraz przeciwdziałanie izolacji społecznej. Asystent rodziny ułatwia rodzinom wypełnianie ich ról, aby doprowadzić do stanu równowagi życiowej i nie dopuścić do umieszczenia dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. W sytuacji, gdy dojdzie do czasowego umieszczenia dzieci poza rodziną biologiczną, rolą asystenta jest dalsze kontynuowanie pracy z rodziną tak, aby dzieci jak najszybciej powróciły do domu rodzinnego. Powołany na mocy ustawy asystent rodziny, ma za zadanie: planować, podpowiadać, konsultować, uczyć, reagować, poszukiwać i podsumowywać.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”. W/w ustawa wskazuje, że wsparcie we wskazanym zakresie będzie realizowane między innymi przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne realizujące wspieranie rodziny. Nowo wprowadzone przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, m.in. świadczeń gwarantowanych, do których szczególnie należy zapewnienie dostępności dla kobiet w ciąży oraz ich dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada m.in., że rodziny uprawnione objęte będą pomocą asystentów rodziny na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. Rodzina będzie mogła skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, a także poradnictwa w zakresie przezwyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Tabela 6. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2016-2018

Lp.	Wyszczególnienie	2016	2017	2018
1	Liczba asystentów rodziny	2	2	2
2	Liczba rodzin objętych opieką asystenta rodziny	18	20	19
3	Liczba rodzin objętych opieką asystenta rodziny zobowiązanych przez Sąd	1	0	0

4	Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny, z tego:	18	20	19
	- do 3 m-cy	2	0	0
	- powyżej 3 do 12 m-cy,	3	2	0
	- powyżej 1 roku	13	18	19
5	Zakończenie pracy z rodziną z powodu:	0	1	2
	- osiągnięcie celów,	0	1	0
	- zaprzestanie współpracy przez rodzinę,	0	0	2
	- brak efektów,	0	0	0
	- zmiana metody pracy.	0	0	0

Zródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu

Asystent rodziny jest zobowiązany do systematycznego podnoszenia kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności poprzez udział w szkoleniach lub samokształceniu.

Tabela 7. Liczba asystentów rodziny w latach 2016-2018

Lp.	Wyszczególnienie	2016	2017	2018
1	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	2	2	2
2	Liczba szkoleń	4	4	11
3	Liczba przeszkolonych asystentów rodziny	2	2	2

Zródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu

W 2018 r. z wycieczki letniego zorganizowanego przez Kuratorium Oświaty w Kielcach skorzystało 6 dzieci, wśród których jedna rodzina była objęta wsparciem asystenta rodziny.

W celach ograniczenia zjawiska niedożywiania dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach, oraz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, tut. Ośrodek w 2018 roku realizował program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Tabela 8 Liczba osób objętych Programem

Liczba osób objętych programem	2016	2017	2018
	913	828	625

Zródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu

Rodzinom, w których występuje niepełnosprawność lub choroba członka rodziny Ośrodek Pomocy Społecznej w Połańcu umożliwi skorzystanie ze specjalistycznych usług opiekuńczych.

Usługi te dostosowane są do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Na terenie gminy Połaniec specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są dzieciom w szczególności z autyzmem, Zespołem Aspergera przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Tabela 9 Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi

Liczba dzieci objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	2016	2017	2018
	12	14	12

Zródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu

Inną formą pomocy jest Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymują kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności.

Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. Przystępując do programu zyskują prawo do posługiwania się znakiem „Tu honorujemy Kartę Dużej Rodziny”.

Od 1 stycznia 2019 roku obowiązują nowe zasady przyznawania Karty Dużej Rodziny. Z ogólnopolskiego systemu zniżek mogą skorzystać nie tylko rodzice co najmniej trójki niepełnoletnich dzieci, ale także wszyscy Ci, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu minimum troje dzieci.

W 2018r. do tutejszego Ośrodka wpłynęło 24 wnioski i wydano 163 Karty Dużej Rodziny w postaci tradycyjnej i elektronicznej.

IV. ZADANIA I CELE PROGRAMU

Cel główny: Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo- wychowawczych.

Cel szczegółowy 1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka			
Zadania	Wskaźnik realizacji działań	Okres realizacji	Realizatorzy
Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	- liczba i formy udzielonej pomocy	2019-2021	OPS
Objęcie dożywianiem wszystkich dzieci tego wymagających	- liczba dzieci korzystających z dożywiania - liczba rodzin korzystających z pomocy	2019-2021	OPS, Szkoły
Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy	-liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia	2019-2021	OPS, Zespół Interdyscyplinarny
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach -wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach	2019-2021	OPS, Gmina, PCPR
Cel szczegółowy 2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących problemów			
Zadania	Wskaźnik realizacji działań	Okres realizacji	Realizatorzy
Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez asystentów rodziny	- liczba asystentów rodziny pracujących na rzecz rodzin, -liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny	2019-2021	OPS
Finansowanie szkoleń w zakresie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny	- liczba szkoleń, - liczba przeszkolonych asystentów rodziny	2019-2021	OPS, Gmina
Promowanie i organizowanie różnorodnych form integracji rodzin i społeczności lokalnej	- liczba imprez, uroczystości itp.	2019-2021	Placówki oświatowe, CKiSZ, UmiG, OPS, MG Biblioteka Publiczna, organizacje

			pozarządowe
Integracja międzypokoleniowa	- liczba imprez, uroczystości itp.	2019-2021	Placówki oświatowe, CKiSZ, UMiG, OPS, MG Biblioteka Publiczna, ŚDS, organizacje pozarządowe
Prowadzenie placówki wsparcia dziennego	- liczba działających placówek, - liczba dzieci objętych opieką przez placówki	2019-2021	Gmina, OPS
Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia	-liczba i rodzaj działań	2019-2021	Gmina, organizacje pozarządowe
Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa, - liczba osób, które skorzystały z konsultacji, poradnictwa specjalistycznego	2019-2021	OPS, Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny
Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	- liczba rodzin wspierających	2019-2021	Gmina, organizacje pozarządowe
Wspieranie rodziny w formie poradnictwa	- liczba udzielonych porad	2019-2021	Placówki oświatowe, Policja, OPS, PCPR, GKRPA
Działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin	- liczba uczestników projektów	2019-2021	OPS, Gmina, organizacje pozarządowe
Organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży	- liczba dzieci wyjeżdżających na kolonie, obozy,	2019-2021	Gmina, OPS, organizacje pozarządowe
Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców	- liczba rodzin objętych monitorowaniem	2019-2021	OPS, GKRPA, Policja, Zespół Interdyscyplinarny

V. ANALIZA SWOT

Aby określić właściwe cele oraz zaprojektować skuteczne działania na rzecz dziecka i rodziny należy posłużyć się analizą SWOT, czyli należy przeanalizować obecny potencjał gminy (mocne i słabe strony) oraz wskazać warunki i procesy zewnętrzne, które wpływać będą lub wpływają na funkcjonowanie gminy w analizowanym obszarze (szanse i zagrożenia).

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizacja celów zawartych w dokumentach: <ul style="list-style-type: none"> • Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Połaniec na lata 2015-2020 • Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Połaniec • Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019 - 2023 ✓ funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ✓ funkcjonowanie Gminnej Komisji ds. Rozwiązania Problemów Alkoholowych ✓ funkcjonowanie Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego ✓ bezpłatne porady prawne dla mieszkańców gminy Połaniec ✓ współpraca OPS z organizacjami pozarządowymi w przekazywaniu żywności z Banku Żywności ✓ działalność placówki wsparcia dziennego-świetlicy środowiskowej - organizacja czasu wolnego dzieciom, pomoc w odrabianiu lekcji, zapewnienie opieki, współpraca z rodzicami i opiekunami ✓ współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny tj. placówkami oświatowymi, przychodniami zdrowia, PCPR, Policją, Sądem Rejonowym, kuratorami, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, PUP ✓ baza oświatowa (żłobek, przedszkola, szkoły, świetlice) ✓ objęcie pomocą w postaci dofinansowania dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach ✓ rozwinięta baza kulturalno- rekreacyjno - sportowa ✓ funkcjonowanie świetlic wiejskich ✓ doświadczenie w pozyskiwaniu dodatkowych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ brak chęci do podjęcia i utrzymania pracy zarobkowej ✓ zbyt mała ilość mieszkań socjalnych ✓ brak współpracy rodzin w zakresie zmiany stylu życia ✓ roszczeniowość i niezaradność rodzin korzystających z pomocy społecznej ✓ brak rodzin wspierających ✓ zbyt mała liczba rodzin zastępczych zawodowych ✓ występowanie zjawiska eurosieroctwa ✓ brak dużych zakładów pracy ✓ brak u rodziców umiejętności pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci ✓ różne uzależnienia członków rodziny (alkohol, narkotyki, hazard, internet) ✓ długi czas oczekiwania na leczenie odwykowe, ✓ narastająca przestępczość, przemoc ✓ brak mieszkań chronionych ✓ rozpad związków (separacja, rozwody, wyjazdy za granicę) ✓ niechęć do zakładania rodziny (późne rodzicielstwo, małodziejność) ✓ brak superwizji dla asystentów

<p>środków finansowych</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ aktywizacja społeczna i zawodowa klientów OPS ✓ Karta Dużej Rodziny ✓ dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych świadczonych dla osób tego wymagających ✓ zatrudnienie asystentów rodzin pozwalające na efektywne budowanie mechanizmów współpracy z rodziną i dzieckiem w środowisku naturalnym 	
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ poprawa sytuacji rodzin wielodzietnych ✓ podnoszenie kwalifikacji przez pracowników instytucji wspierających rodzinę ✓ wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę ✓ zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych ✓ możliwość pozyskiwania dodatkowych funduszy z Unii Europejskiej ✓ ogólnopolskie kampanie medialne na rzecz dziecka i rodziny ✓ edukacja rodzin poprzez treningi umiejętności rodzicielskich, zarządzania budżetem domowym, dostęp do poradnictwa specjalistycznego ✓ mobilizowanie młodzieży i dorosłych do podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez kursy, szkolenia, udział w projektach aktywizujących zawodowo ✓ kontynuowanie usług świadczonych przez asystentów rodzin (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo wychowawczych) ✓ wzrost świadomości wśród mieszkańców Miasta i Gminy Połaniec na temat roli i funkcji rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ wzrost kosztów utrzymania rodziny ✓ obojętność społeczności lokalnej wobec problemów konkretnych osób i rodzin ✓ wzrost zjawisk społecznie nieakceptowanych, również wśród dzieci i młodzieży tj. przemoc, alkoholizm, narkomania, uzależnienie od internetu itp. ✓ zaniechanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców ✓ rozluźnienie więzi rodzinnych ✓ stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych ✓ przyzwyczajenie się rodzin do korzystania z pomocy społecznej ✓ system prawny (zbyt niskie kryteria dochodowe uprawniające do otrzymywania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych, niekorzystna sytuacja dla samotnych pracujących rodziców z 1-2 dziećmi) ✓ niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej ✓ łatwy dostęp dzieci i młodzieży do różnego rodzaju używek ✓ promowanie w mass mediach konsumpcyjnego stylu życia

VI. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny skierowany jest głównie do rodzin dysfunkcyjnych, jednakże wsparciem objęte zostaną także rodziny, które na skutek różnych sytuacji życiowych, znalazły się w sytuacji wymagającej udzielenia pomocy przez placówki i instytucje, prowadzące działania na rzecz wspierania rodziny.

Program głównie kierowany jest do:

- rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują: ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia oraz inne negatywne zjawiska,
- rodzin dotkniętych przemocą,
- rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodzin wielodzietnych,
- rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym,
- małoletnich matek,
- rodzin niepełnych,
- rodzin wychowujących dzieci w wieku 0-5 lat,
- rodzin zmagających się z trudnościami wychowania dzieci w wieku dojrzewania,
- rodzin naturalnych, w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

Przewidywana praca z rodziną oraz wszelkiego rodzaju formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, jak również aktywizację i wzmocnienie działalności instytucji, placówek i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania rodziny. Działania skierowane są na zapewnienie bezpieczeństwa dzieci oraz podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów w celu zapewnienia optymalnego rozwoju dzieci oraz ogólnego podniesienia jakości życia całej rodziny.

Wszelkie działania mające na celu wsparcie rodziny są niezwykle ważne, gdyż wzmocniając rodzinę, wzmocniamy kapitał społeczny społeczności lokalnej.

VII. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Połańcu
2. Urząd Miasta i Gminy Połaniec
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Programów Alkoholowych w Połańcu
4. Zespół Interdyscyplinarny w Połańcu

5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie
6. Policja
7. Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna
8. Placówki Oświatowe
9. Sąd Rodzinny w Staszowie
10. Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie
11. Placówki ochrony zdrowia
12. Centrum Psychoterapii PROMEDIC w Staszowie
13. Ośrodek Sportu i Rekreacji w Połańcu
14. Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu
15. Środowiskowy Dom Samopomocy w Połańcu
16. Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Połańcu
17. Placówka Wsparcia Dziennego w Połańcu
18. Organizacje pozarządowe.

VIII. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Połaniec zaplanowana została na lata 2019-2021. Jest on dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakładanym efektem realizacji Programu jest polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Działania są ukierunkowane na konsolidację współpracy różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych, instytucji celem odbudowywania właściwych relacji rodzinnych w tym: pozostawienia dzieci w miejscu zamieszkania , reintegracja rodziny naturalnej poprzez powrót dziecka do rodziny.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja zadań Programu może być finansowana:

- ze środków własnych budżetu gminy,
- z dotacji celowych z budżetu państwa,
- ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł, w tym z Unii Europejskiej.

XI. MONITOROWANIE PROGRAMU

Monitoring realizacji Gminnego programu wspierania rodziny w Połaniu będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji uzyskiwanych w Ośrodku Pomocy Społecznej, jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucję wiodącą przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Obszarami podlegającymi monitorowaniu będą wyznaczone do realizacji zadania. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz Miasta i Gminy składa Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

XII. ZAKOŃCZENIE

Przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyznaczają dwa zasadnicze obszary działania, w pierwszym z nich kładzie się nacisk na utrzymanie dzieci w naturalnym środowisku, w drugim natomiast – na zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowywania przez rodziców.

Reasumując zakłada się w Programie stworzenie na terenie Miasta i Gminy Połaniec optymalnych warunków dla poprawy życia dzieci i rodzin. Wszelkie działania o charakterze profilaktycznym, pomocowym i wspierającym zmierzać będą do samodzielnego rozwiązywania przez rodzinę własnych, różnorodnych problemów. Natomiast wsparcie ze strony instytucji stanowić winno jedynie uzupełnienie działań opiekuńczo-wychowawczych dla tych rodzin, które nie są w stanie samodzielnie pokonać trudnych sytuacji życiowych.

UZASADNIENIE

DO UCHWAŁY NR

RADY MIEJSKIEJ W POŁAŃCU

z dnia

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Połaniec na lata 2019 - 2021

Gminny Program Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Połaniec na lata 2019-2021 został przygotowany jako jeden z etapów realizacji postanowień ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt 1 w/w ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Natomiast art. 179 ust. 2 wskazuje, że programy uchwalane są przez radę gminy, z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny.

Podstawą do określenia celów programu w zakresie proponowanych form wsparcia na rzecz przywrócenia rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych, była diagnoza społeczna dotycząca funkcjonalności rodzin zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Połaniec. Niniejszy program wpisuje się w cele „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Połaniec na lata 2015 - 2020”, przyjętej Uchwałą Nr V/22/2015 Rady Miejskiej w Połancu z dnia 29 stycznia 2015 r., realizującej jeden z jej obszarów interwencji, tj. „Dysfunkcyjność rodzin w zakresie opiekuńczo - wychowawczym”.

Program określa kierunki działań w zakresie wspierania rodzin sprzyjającemu prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych z terenu Miasta i Gminy Połaniec na lata 2019-2021.

Celem programu jest ukazanie możliwości rozwojowych rodziny i jej zdolności do przezwyciężenia braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy współpracy samorządu, organizacji i instytucji zajmujących się rodziną.

Realizując założenia Programu należy mieć na uwadze przede wszystkim dobro rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują ochrony i pomocy ze strony dorosłych. Niezwykle istotne jest poszanowanie praw dziecka, w tym prawa do opieki i wychowania w rodzinie, a w razie konieczności do opieki

i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, prawa do powrotu do rodziny, do stabilnego środowiska wychowawczego i pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.